

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 8ης Νοεμβρίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ — Άρθρο 17 — Δίκαιο που διέπει την εκτέλεση καταδικαστικής αποφάσεως — Ερμηνεία εθνικού κανόνα του κράτους εκτελέσεως που προβλέπει μείωση της στερητικής της ελευθερίας ποινής λόγω της εργασίας του ενδιαφερομένου κατά την κράτησή του στο κράτος εκδόσεως — Έννομα αποτελέσματα των αποφάσεων-πλαίσιο — Υποχρέωση ερμηνείας σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης»

Στην υπόθεση C-554/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sofijski gradski sad (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Σόφιας, Βουλγαρία) με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Δεκεμβρίου 2014, συμπληρωθείσα στις 15 Δεκεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά του

Atanas Ognyanov

παρισταμένης της:

Sofiyska gradska prokuratura,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Tizzano, αντιπρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, M. Pešič, J. L. da Cruz Vilaça και M. Berger (εισηγήτρια), προέδρους τμήματος, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιανουαρίου 2016,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze και την J. Kemper,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Rubio González,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Bulterman και M. Gijzen,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Eberhard,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τους D. Blundell και L. Barfoot,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους R. Troosters, W. Bogensberger και V. Soloveytchik,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαΐου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2008, L 327, σ. 27), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2008/909).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας αφορώσας την αναγνώριση αποφάσεως επί ποινικής υποθέσεως και την εκτέλεση, στη Βουλγαρία, στερητικής της ελευθερίας ποινής επιβληθείσας από δανικό δικαστήριο στον Atanas Ognyanov.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 αντικατέστησε, για τα περισσότερα από τα κράτη μέλη, από 5ης Δεκεμβρίου 2011, τις αντίστοιχες διατάξεις της Συμβάσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης της 21ης Μαρτίου 1983, για τη μεταφορά καταδίκων, και το συμπληρωματικό της πρωτόκολλο της 18ης Δεκεμβρίου 1997.
- 4 Η αιτιολογική σκέψη 5 της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού έχει ως ακολούθως:

«Τα δικονομικά δικαιώματα στις ποινικές διαδικασίες συνιστούν κρίσιμο στοιχείο για τη διασφάλιση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών στα πλαίσια της δικαστικής συνεργασίας. Οι σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη αμοιβαία εμπιστοσύνη προς τα νομικά συστήματα των λοιπών κρατών μελών, επιτρέπουν στο κράτος εκτέλεσης να αναγνωρίζει τις αποφάσεις των αρχών του κράτους έκδοσης. Θα πρέπει συνεπώς να επιδιωχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας που προβλέπουν οι πράξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης περί εκτελέσεως των ποινικών αποφάσεων, ιδίως εφόσον πρόκειται για υπηκόους της Ένωσης κατά των οποίων έχει εκδοθεί ποινική απόφαση με την οποία τους επιβάλλεται ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας σε άλλο κράτος μέλος. [...]»

- 5 Το άρθρο 3 της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού, με τίτλο «Σκοπός και πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:
«1. Σκοπός της παρούσας απόφασης-πλαisiού είναι η θέσπιση των κανόνων σύμφωνα με τους οποίους ένα κράτος μέλος, προκειμένου να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου, αναγνωρίζει καταδικαστική απόφαση και εκτελεί την ποινή.

[...]

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται μόνο στην αναγνώριση καταδικαστικών αποφάσεων και την εκτέλεση ποινών κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιο. [...]

[...]»

- 6 Κατά το άρθρο 8 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, με τίτλο «Αναγνώριση της καταδικαστικής απόφασης και εκτέλεση της ποινής»:

«1. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης αναγνωρίζει την καταδικαστική απόφαση η οποία [του] διαβιβάζεται [...] και λαμβάνει πάραυτα κάθε απαραίτητο μέτρο για την εκτέλεση της ποινής, εκτός εάν η αρμόδια αρχή αποφασίσει να προβάλει κάποιον από τους λόγους μη αναγνώρισης και εκτέλεσης που προβλέπει το άρθρο 9.

2. Αν η ποινή δεν συνάδει ως προς τη διάρκειά της με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης μπορεί να αποφασίσει να προσαρμόσει την ποινή μόνον όταν η ποινή αυτή υπερβαίνει το ανώτατο όριο ποινής που προβλέπεται για παρόμοια αδικήματα δυνάμει του εθνικού δικαίου. Η προσαρμοσμένη ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το ανώτατο όριο ποινής που προβλέπεται για παρόμοια αδικήματα δυνάμει του δικαίου του κράτους εκτέλεσης.

3. Αν η ποινή δεν συνάδει ως προς τη φύση της με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης μπορεί να την προσαρμόσει σε ποινή ή μέτρο που προβλέπεται για παρόμοια αδικήματα δυνάμει του εθνικού της δικαίου. Η ποινή ή το μέτρο αυτό πρέπει να ανταποκρίνονται κατά το δυνατόν περισσότερο προς την ποινή που επιβλήθηκε από το κράτος έκδοσης της απόφασης, και ως εκ τούτου η ποινή δεν μπορεί να μετατραπεί σε χρηματική.

4. Η προσαρμοσμένη ποινή δεν είναι βαρύτερη από την ποινή που επιβλήθηκε στο κράτος έκδοσης ως προς τη φύση ή τη διάρκειά της.»

- 7 Το άρθρο 10 της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, με τίτλο «Μερική αναγνώριση και εκτέλεση», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα ακόλουθα:

«Εάν η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο να αναγνωρίσει την απόφαση και να επιβάλει την ποινή εν μέρει, δύναται, πριν αποφασίσει να απορρίψει την αναγνώριση της απόφασης και της εκτέλεσης της ποινής στο σύνολό τους, να διαβουλευθεί με την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης με σκοπό την εύρεση συμφωνίας [...]».

- 8 Το άρθρο 13 της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού έχει ως εξής:

«Εφόσον η εκτέλεση της ποινής στο κράτος εκτέλεσης δεν έχει αρχίσει, το κράτος έκδοσης δύναται να ανακαλέσει την απόφαση και το πιστοποιητικό από αυτό το κράτος, αιτιολογώντας τη σχετική απόφασή του. Με την ανάκληση της απόφασης και του πιστοποιητικού, το κράτος εκτέλεσης δεν υποχρεούται πλέον να εκτελέσει την ποινή.»

- 9 Κατά το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, με τίτλο «Δίκαιο που διέπει την εκτέλεση»:

«1. Η εκτέλεση ποινής διέπεται από το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης. Οι αρχές του κράτους εκτέλεσης είναι, με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, αποκλειστικώς αρμόδιες να αποφασίζουν σχετικά με τη διαδικασία εκτέλεσης και να καθορίζουν όλα τα σχετικά μέτρα, περιλαμβανομένων των λόγων της πρόωρης ή υπό όρους αποφυλάκισης.

2. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης αφαιρεί το συνολικό χρονικό διάστημα στέρησης της ελευθερίας, το οποίο έχει ήδη εκτιθεί σε σχέση με την ποινή για την οποία είχε εκδοθεί η καταδικαστική απόφαση, από τη συνολική διάρκεια της στερητικής της ελευθερίας ποινής, η οποία θα πρέπει να εκτιθεί.
3. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης, κατόπιν αιτήσεως, ενημερώνει την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης σχετικά με τις εφαρμοστέες διατάξεις για ενδεχόμενη πρόωρη ή υπό όρους αποφυλάκιση. Το κράτος έκδοσης μπορεί να συμφωνήσει με την εφαρμογή των διατάξεων αυτών ή να ανακαλέσει το πιστοποιητικό.
4. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι τυχόν απόφαση για πρόωρη ή υπό όρους αποφυλάκιση δύναται να λάβει επίσης υπόψη τις διατάξεις εθνικού δικαίου, τις οποίες υποδεικνύει το κράτος έκδοσης, δυνάμει των οποίων το πρόσωπο δικαιούται να αποφυλακισθεί πρόωρα ή υπό όρους σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή.»
- 10 Η απόφαση που εκδίδει το κράτος εκδόσεως και διαβιβάζεται στο κράτος εκτελέσεως πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό. Στο παράρτημα I της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909 περιλαμβάνεται ένα υπόδειγμα του πιστοποιητικού αυτού.
- 11 Το σημείο θ 2. του ως άνω υποδείγματος αφορά τα «[σ]τοιχεία σχετικά με τη διάρκεια της ποινής». Ειδικότερα, το κράτος εκδόσεως πρέπει να παράσχει στοιχεία όσον αφορά, πρώτον, τη συνολική διάρκεια της ποινής σε ημέρες (σημείο θ 2.1 του πιστοποιητικού), δεύτερον, το συνολικό διάστημα της ποινής στέρησης της ελευθερίας που είχε ήδη εκτιθεί σε σχέση με την ποινή για την οποία εξεδόθη απόφαση, σε ημέρες (σημείο θ 2.2 του πιστοποιητικού αυτού) και, τρίτον, τον αριθμό ημερών που αφαιρούνται από τη συνολική διάρκεια της ποινής για λόγους διαφορετικούς από εκείνους που αναφέρονται στο σημείο 2.2 (σημείο θ 2.3 του πιστοποιητικού).

Το βουλγαρικό δίκαιο

- 12 Από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν είχε ακόμα μεταφερθεί στη βουλγαρική έννομη τάξη.
- 13 Κατά το άρθρο 41, παράγραφος 3, του Nakazatelen kodeks (ποινικού κώδικα):
- «Η εργασία που παρέχει ο καταδικασθείς λαμβάνεται υπόψη για τη μείωση της διάρκειας της ποινής, υπολογίζοντας δύο ημέρες εργασίας ως τρεις ημέρες στέρησης της ελευθερίας.»
- 14 Το άρθρο 457 του Nakazatelno protesualen kodeks (κώδικα ποινικής δικονομίας, στο εξής: NPK), σχετικό με ζητήματα εκτελέσεως της ποινής στο πλαίσιο της μεταφοράς καταδικασθέντων, προβλέπει τα ακόλουθα στις παραγράφους 4 έως 6 αυτού:
- «4. Αν η μέγιστη διάρκεια στέρησης της ελευθερίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας για το διαπραχθέν ποινικό αδίκημα είναι μικρότερη από τη διάρκεια που καθορίζεται στην καταδικαστική απόφαση, το δικαστήριο μειώνει την επιβληθείσα ποινή στη διάρκεια αυτή. Αν το βουλγαρικό δίκαιο δεν προβλέπει στέρηση ελευθερίας για το διαπραχθέν ποινικό αδίκημα, καθορίζει ποινή που αντιστοιχεί, κατά το δυνατόν, στην ποινή που επιβλήθηκε με την απόφαση.
5. Η περίοδος προσωρινής κρατήσεως και της ήδη εκτιθείσας ποινής στο κράτος καταδίκης αφαιρείται και –αν οι ποινές είναι διαφορετικές– λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό της διάρκειας της ποινής.

6. Οι παρεπόμενες ποινές που επιβάλλονται με την απόφαση πρέπει να εκτελεσθούν αν προβλέπονται στις αντίστοιχες διατάξεις του βουλγαρικού δικαίου και δεν έχουν εκτελεσθεί στο κράτος επιβολής της ποινής.»
- 15 Σύμφωνα με την ερμηνευτική απόφαση 3/13 της 12ης Νοεμβρίου 2013 (στο εξής: ερμηνευτική απόφαση), την οποία εξέδωσε το Varhoven kasatsionen sad (ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο, Βουλγαρία), το άρθρο 457, παράγραφος 5, του ΝΡΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 41, παράγραφος 3, του ποινικού κώδικα, έχει την έννοια ότι η κοινωφελής εργασία που παρέσχε στο κράτος επιβολής της ποινής μεταφερόμενος Βούλγαρος καταδικασθείς πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως για τη μείωση της διάρκειας της ποινής, υπολογίζοντας δύο ημέρες εργασίας ως τρεις ημέρες στέρησης της ελευθερίας, εκτός αν το κράτος επιβολής της ποινής είχε ήδη μειώσει αναλόγως την ως άνω ποινή.
- 16 Στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ειδικότερα ότι το ίδιο δεσμεύεται από την ως άνω ερμηνευτική απόφαση.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι ούτε η νομοθεσία ούτε η ως άνω ερμηνευτική απόφαση προβλέπουν κάποια υποχρέωση να ενημερώνεται το κράτος εκδόσεως ή να ζητείται από αυτό να αποστείλει τις παρατηρήσεις του και τη συγκατάθεσή του για μια τέτοια μείωση ποινής από τις αρμόδιες βουλγαρικές αρχές.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 18 Με απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2012 ο Α. Ογνυανον, βουλγαρικής ιθαγενείας, καταδικάστηκε από το Retten i Glostrup (δικαστήριο του Glostrup, Δανία) σε συνολική ποινή καθείρξεως δεκαπέντε ετών για ανθρωποκτονία και για διακεκριμένη κλοπή.
- 19 Ο Α. Ογνυανον καταρχάς προφυλακίστηκε στη Δανία, από τις 10 Ιανουαρίου μέχρι τις 28 Νοεμβρίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία η καταδικαστική απόφαση σε βάρος του απέκτησε ισχύ δεδικασμένου.
- 20 Στη συνέχεια εξέτισε στη Δανία, από τις 28 Νοεμβρίου 2012 μέχρι την 1η Οκτωβρίου 2013, ημερομηνία μεταφοράς του στις βουλγαρικές αρχές, μέρος της στερητικής της ελευθερίας ποινής του.
- 21 Κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του στη Δανία ο Α. Ογνυανον εργάστηκε από τις 23 Ιανουαρίου 2012 μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2013.
- 22 Από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι, για τη μεταφορά του Α. Ογνυανον στις βουλγαρικές αρχές, οι δανικές αρχές στηρίχθηκαν στην απόφαση-πλαίσιο 2008/909. Οι ως άνω αρχές απηύθυναν στις βουλγαρικές αρχές αίτημα παροχής πληροφοριών σχετικά με την ποινή που αυτές προέβλεπαν να εκτελέσουν και με τους κανόνες περί πρόωρης αποφυλακίσεως που ισχύουν στη Βουλγαρία. Επιπλέον, δήλωσαν ρητώς ότι η δανική νομοθεσία δεν παρείχε τη δυνατότητα μείωσης της στερητικής της ελευθερίας ποινής λόγω της εργασίας του ενδιαφερομένου κατά τη διάρκεια της εκτίσεώς της.
- 23 Σε χρόνο μη προσδιοριζόμενο στην απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου η Sofiyska gradska prokuratura (εισαγγελική αρχή Σόφιας, Βουλγαρία) απηύθυνε ερώτημα στο αιτούν δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 457 του ΝΡΚ, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί των ζητημάτων που συνδέονται με την εκτέλεση της αποφάσεως του δανικού δικαστηρίου σε βάρος του Α. Ογνυανον.
- 24 Λαμβανομένης υπόψη της λύσεως που έγινε δεκτή με τη σχετική ερμηνευτική απόφαση, το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να προσδιορίσει τη διάρκεια της ποινής που απομένει να εκτίσει ο Α. Ογνυανον, διερωτάται αν πρέπει να λάβει υπόψη την περίοδο κατά την οποία αυτός εργάστηκε σε

δανική φυλακή. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο ενδιαφερόμενος θα επωφελούνταν μείωσης ποινής όχι ενός έτους, οκτώ μηνών και είκοσι ημερών, αλλά δύο ετών, έξι μηνών και είκοσι τεσσάρων ημερών, οπότε θα μπορούσε να αποφυλακιστεί νωρίτερα. Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν προβλέπει μια τέτοια μείωση ποινής.

- 25 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει, στην απόφασή του, τους λόγους που το οδηγούν να συμπεράνει ότι το βουλγαρικό δίκαιο δεν είναι σύμφωνο προς τις κρίσιμες διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.
- 26 Συγκεκριμένα, το δικαστήριο αυτό εκτιμά, πρώτον, ότι το άρθρο 17, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 εξουσιοδοτεί τις αρμόδιες αρχές του κράτους εκτελέσεως να αποφασίσουν για τον τρόπο κατά τον οποίο «θα εκτελεστεί» μια στερητική της ελευθερίας ποινή, αλλά δεν τους απονέμει την αρμοδιότητα να προβούν σε νέα νομική εκτίμηση της ποινής που έχει εκτιθεί στο κράτος εκδόσεως. Ειδικότερα, κατά το ως άνω δικαστήριο, οι αρμόδιες αρχές του κράτους εκτελέσεως δεν μπορούν να χορηγούν μείωση ποινής όσον αφορά το απομένον προς έκτιση διάστημα λόγω της εργασίας του καταδικασθέντος σε φυλακή του κράτους εκδόσεως.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, δεύτερον, ότι το άρθρο 17, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 υποχρεώνει το κράτος εκτελέσεως να προβεί σε πλήρη αφαίρεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που ο καταδικασθείς έχει ήδη εκτίσει στο κράτος εκδόσεως κατά την ημερομηνία μεταφοράς και ότι ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί αν οι αρμόδιες αρχές του εν λόγω κράτους εκτελέσεως προβαίνουν σε αφαίρεση βραχύτερου ή μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος από την ποινή που έχει εκτιθεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκδόσεως. Έτσι, κατά το αιτούν δικαστήριο, η αφαίρεση μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος από εκείνο της πραγματικής στερήσεως ελευθερίας θα ήταν αντίθετη προς τη διάταξη αυτή.
- 28 Εξάλλου, κατά το δικαστήριο αυτό, οι δύο άλλες διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 που προβλέπουν τη δυνατότητα μείωσης της ποινής, ήτοι το άρθρο 8, παράγραφος 2, και το άρθρο 10, παράγραφος 1, προδήλως δεν έχουν εφαρμογή στην εκκρεμή ενώπιόν του υπόθεση.
- 29 Στο πλαίσιο αυτό το Sofiyski gradski sad (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Σόφιας) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εμποδίζουν οι διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 το κράτος εκτελέσεως να μειώσει, στο πλαίσιο της διαδικασίας μεταφοράς, τη χρονική διάρκεια της “στερητικής της ελευθερίας” ποινής που επέβαλε το κράτος εκδόσεως, λόγω της εργασίας στο κράτος εκδόσεως κατά τον χρόνο εκτίσεως της ποινής αυτής, έτσι ώστε:

- α) η μείωση της ποινής να είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής του δικαίου του κράτους εκτελέσεως που διέπει την εκτέλεση της ποινής δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, [της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909]; Είναι σύμφωνο με τη διάταξη αυτή το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως που διέπει την εκτέλεση της ποινής να εφαρμοστεί ήδη στο πλαίσιο της διαδικασίας μεταφοράς όσον αφορά περιστάσεις που έλαβαν χώρα τον χρόνο κατά τον οποίο ο καταδικασθείς υπέκειτο στη δικαιοδοσία του κράτους εκδόσεως (δηλαδή, όσον αφορά την εργασία που παρασχέθηκε κατά τη διάρκεια της κρατήσεως στο σωφρονιστικό κατάστημα του κράτους εκδόσεως);
- β) η ποινή να μειώνεται κατόπιν αφαιρέσεως ορισμένου χρονικού διαστήματος δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 2, [της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909]; Είναι σύμφωνη με τη διάταξη αυτή η αφαίρεση χρονικού διαστήματος το οποίο υπερβαίνει τη διάρκεια κρατήσεως που έχει ορισθεί βάσει του δικαίου του κράτους εκδόσεως, όταν εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως και, ως εκ τούτου, υποβάλλονται σε νέα νομική εκτίμηση οι περιστάσεις που προέκυψαν στο κράτος εκδόσεως (δηλαδή, η εργασία που παρασχέθηκε στο σωφρονιστικό κατάστημα του κράτους εκδόσεως);

- 2) Εάν αυτές ή άλλες διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού [2008/909] είναι εφαρμοστέες στην εξεταζόμενη μείωση ποινής, πρέπει το κράτος εκδόσεως να ενημερωθεί συναφώς, εφόσον το έχει ζητήσει ρητώς, και επιβάλλεται η αναστολή της διαδικασίας μεταφοράς σε περίπτωση αρνήσεως εκ μέρους του κράτους αυτού; Εάν γίνει δεκτή η υποχρέωση ενημερώσεως, πώς πρέπει να πραγματοποιείται η ενημέρωση: κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο όσον αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο ή κατά τρόπο συγκεκριμένο όσον αφορά τη μείωση στην οποία πρόκειται να προβεί το δικαστήριο για τον συγκεκριμένο καταδικασθέντα;
- 3) Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι οι διατάξεις του άρθρου 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 δεν παρέχουν τη δυνατότητα στο κράτος εκτελέσεως να μειώσει την ποινή βάσει του εθνικού του δικαίου (λόγω της εργασίας που παρασχέθηκε εντός του κράτους εκδόσεως), συνάδει με το ευρωπαϊκό δίκαιο η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου να εφαρμόσει, παρά ταύτα, το εθνικό δίκαιο, καθόσον τούτο είναι ευνοϊκότερο από το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 30 Με το πρώτο του ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 αντιτίθεται σε ερμηνεία εθνικού κανόνα υπό την έννοια ότι επιτρέπεται στο κράτος εκτελέσεως να χορηγεί στον καταδικασθέντα μείωση ποινής λόγω εργασίας κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του εντός του κράτους εκδόσεως, ενώ οι αρμόδιες αρχές του τελευταίου κράτους, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους αυτού, δεν έχουν χορηγήσει μια τέτοια μείωση ποινής.
- 31 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ως άνω ερώτημα πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 35).
- 32 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, πρέπει να σημειωθεί ότι, ενώ η παράγραφος 1 του εν λόγω άρθρου ορίζει ότι «[η] εκτέλεση ποινής διέπεται από το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης», εντούτοις δεν διευκρινίζει, όπως σημειώνει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 63 των προτάσεών του, αν καλύπτει την εκτέλεση της ποινής ήδη από της εκδόσεως της αποφάσεως εντός του κράτους εκδόσεως ή μόνον από της μεταφοράς του καταδικασθέντος στο κράτος εκτελέσεως.
- 33 Όσον αφορά δε το άρθρο 17, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, αυτό ορίζει ότι «[η] αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης αφαιρεί το συνολικό χρονικό διάστημα στέρησης της ελευθερίας, το οποίο έχει ήδη εκτιθεί σε σχέση με την ποινή για την οποία είχε εκδοθεί η καταδικαστική απόφαση, από τη συνολική διάρκεια της στερητικής της ελευθερίας ποινής, η οποία θα πρέπει να εκτιθεί». Η διάταξη αυτή, που λαμβάνει ως βάση ότι ο καταδικασθείς ενδέχεται να εκτίσει μέρος της ποινής του εντός του κράτους εκδόσεως πριν από τη μεταφορά του, δεν καθιστά σαφές αν το κράτος εκτελέσεως μπορεί να χορηγήσει μείωση ποινής που να λαμβάνει υπόψη την εργασία του καταδικασθέντος κατά την κράτησή του σε σωφρονιστικό κατάστημα εντός του κράτους εκδόσεως.

- 34 Κατά συνέπεια, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γενικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το εν λόγω άρθρο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II αυτής, με τίτλο «Αναγνώριση καταδικαστικών αποφάσεων και εκτέλεση ποινών». Το ως άνω κεφάλαιο, αποτελούμενο από τα άρθρα 4 έως 25, προβλέπει μια διαδοχή αρχών με χρονική σειρά.
- 35 Πρώτον, όπως διαπιστώνει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 100 των προτάσεών του, τα άρθρα 4 έως 14 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 θέτουν τους κανόνες τους οποίους τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν προκειμένου να προβούν στη μεταφορά του καταδικασθέντος. Ειδικότερα, τα άρθρα 4 έως 6 της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού ορίζουν ειδικότερα, καταρχάς, τις λεπτομέρειες εφαρμογής σχετικά με τη διαβίβαση της αποφάσεως και του πιστοποιητικού στο κράτος εκτελέσεως. Τα άρθρα 7 έως 14 της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού προβλέπουν, στη συνέχεια, τις αρχές που ισχύουν στις αποφάσεις αναγνώρισεως της καταδικαστικής αποφάσεως και στις αποφάσεις εκτελέσεως της ποινής.
- 36 Ειδικότερα, το άρθρο 8 της ίδιας αποφάσεως-πλαisiού θέτει αυστηρές προϋποθέσεις για την εκ μέρους της αρμόδιας αρχής του κράτους εκτελέσεως προσαρμογή της ποινής που επιβλήθηκε εντός του κράτους εκδόσεως, οι οποίες συνιστούν με τον τρόπο αυτόν τις μόνες εξαιρέσεις από την καταρχήν επιβαλλόμενη στην αρμόδια αρχή υποχρέωση να αναγνωρίσει την απόφαση που της διαβιβάστηκε και να εκτελέσει την ποινή, της οποίας η διάρκεια και η φύση αντιστοιχούν προς εκείνες που προβλέπονται στην απόφαση που εκδόθηκε στο κράτος εκδόσεως.
- 37 Επιπλέον, από το άρθρο 13 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 προκύπτει ότι το κράτος εκδόσεως διατηρεί την αρμοδιότητα εκτελέσεως μιας ποινής «εφόσον η εκτέλεση της ποινής στο κράτος εκτέλεσης δεν έχει αρχίσει».
- 38 Δεύτερον, το άρθρο 15 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 ρυθμίζει τις λεπτομέρειες όσον αφορά τη μεταφορά του καταδικασθέντος, ενώ το άρθρο 16 αυτής προβλέπει τις ειδικότερες διατάξεις σε περίπτωση διαμεταγωγής του μέσω του εδάφους άλλου κράτους μέλους.
- 39 Το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 αποτελεί τη συνέχεια των διατάξεων που προηγούνται αυτού, καθόσον θεσπίζει τις αρχές που έχουν εφαρμογή στην εκτέλεση της ποινής άπαξ και ο καταδικασθείς μεταφερθεί στην αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως.
- 40 Επομένως, το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 έχει την έννοια ότι μόνον το δίκαιο του κράτους εκδόσεως είναι εφαρμοστέο, ακόμα και όσον αφορά το ζήτημα της ενδεχόμενης μειώσεως ποινής, στο μέρος της ποινής που εξέτισε ο ενδιαφερόμενος στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέχρι τη μεταφορά του στο κράτος εκτελέσεως. Το δε δίκαιο του τελευταίου αυτού κράτους προορίζεται να εφαρμοστεί μόνο στο μέρος της ποινής που απομένει να εκτίσει ο καταδικασθείς, κατόπιν της ως άνω μεταφοράς, στο έδαφος του κράτους εκτελέσεως.
- 41 Η ερμηνεία αυτή προκύπτει επίσης από το υπόδειγμα πιστοποιητικού, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα I της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909.
- 42 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το πιστοποιητικό αυτό είναι ένα έντυπο υπόδειγμα που πρέπει να συμπληρωθεί από την αρμόδια αρχή του κράτους εκδόσεως και στη συνέχεια να διαβιβαστεί, μαζί με την καταδικαστική απόφαση, στην αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως αναγνωρίζει την καταδικαστική απόφαση στηριζόμενη στις πληροφορίες που δίδει με το πιστοποιητικό αυτό η αρμόδια αρχή του κράτους εκδόσεως.
- 43 Από το σημείο θ 2.2 του ως άνω πιστοποιητικού, που αφορά τις ενδείξεις σχετικά με τη διάρκεια της ποινής, προκύπτει ότι το κράτος εκδόσεως υποχρεούται να προσδιορίσει, σε ημέρες, το συνολικό διάστημα της στερητικής της ελευθερίας ποινής που είχε ήδη εκτιθεί σε σχέση με την ποινή για την οποία εξεδόθη η απόφαση. Στο σημείο θ 2.3 του πιστοποιητικού αυτού, το κράτος εκδόσεως πρέπει

να προσδιορίσει τον αριθμό των ημερών που αφαιρούνται από τη συνολική διάρκεια της ποινής για λόγους άλλους πλην των αναφερόμενων στο σημείο θ 2.2 του εν λόγω πιστοποιητικού. Ένας μη εξαντλητικός κατάλογος των ως άνω «άλλων λόγων» προβλέπεται επίσης στο σημείο θ 2.3 του πιστοποιητικού, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η χάρη ή μέτρα επιείκειας που έχουν ήδη χορηγηθεί σχετικά με την ποινή. Έτσι, όπως εκθέτει ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 116 των προτάσεών του, το σημείο αυτό θ 2.3 δίδει τη δυνατότητα στο κράτος εκδόσεως να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες όταν ειδικές περιστάσεις, όπως για παράδειγμα η εργασία του καταδικασθέντος κατά την κράτησή του, έχουν ήδη επιφέρει μείωση της ποινής.

- 44 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων απορρέει ότι, πριν από την αναγνώριση της καταδικαστικής αποφάσεως από το κράτος εκτελέσεως και τη μεταφορά του καταδικασθέντος στο τελευταίο αυτό κράτος, εναπόκειται στο κράτος εκδόσεως να προσδιορίσει τις μειώσεις ποινής που συνδέονται με το χρονικό διάστημα κρατήσεως στο έδαφός του. Μόνον το τελευταίο αυτό κράτος είναι αρμόδιο για τη χορήγηση μειώσεως ποινής λόγω της εργασίας του καταδικασθέντος πριν από τη μεταφορά και, ενδεχομένως, για να επισημάνει στο κράτος εκτελέσεως την ως άνω μείωση μέσω του πιστοποιητικού περί του οποίου γίνεται λόγος στο άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909. Επομένως, το κράτος εκτελέσεως δεν μπορεί να υποκαθιστά αναδρομικώς με το δικαίό του εκτελέσεως των ποινών και, ειδικότερα, με τις ρυθμίσεις περί μειώσεων ποινής το δικαίον του κράτους εκδόσεως όσον αφορά το μέρος της ποινής που είχε ήδη εκτίσει ο ενδιαφερόμενος στο έδαφος του τελευταίου αυτού κράτους.
- 45 Εν προκειμένω, από τα έγγραφα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι, κατά τη μεταφορά του Α. Ογνυανοφ στις αρμόδιες βουλγαρικές αρχές, οι δανικές αρχές ρητώς ανέφεραν ότι η δανική νομοθεσία δεν παρείχε τη δυνατότητα μείσεως στερητικής της ελευθερίας ποινής λόγω της εργασίας του καταδικασθέντος κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του. Κατά συνέπεια, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως για ζητήματα σχετικά με την εκτέλεση της ποινής, όπως είναι το αιτούν δικαστήριο, δεν μπορεί να χορηγήσει μείωση ποινής σε σχέση με το μέρος της ποινής που έχει ήδη εκτίσει ο καταδικασθείς στο έδαφος του κράτους εκδόσεως όταν οι αρχές του τελευταίου αυτού κράτους δεν έχουν χορηγήσει μια τέτοια μείωση ποινής σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο.
- 46 Τέλος, η αντίθετη ερμηνεία υπάρχει κίνδυνος να θίξει τους σκοπούς που επιδιώκει η απόφαση-πλαίσιο 2008/909, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ιδίως ο σεβασμός της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως, η οποία συνιστά, κατά την αιτιολογική σκέψη 1 της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, ερμηνευόμενη με γνώμονα το άρθρο 82, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 79).
- 47 Συναφώς, η αιτιολογική σκέψη 5 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 υπογραμμίζει ότι η ως άνω συνεργασία στηρίζεται στην ιδιαίτερη αμοιβαία εμπιστοσύνη των κρατών μελών προς τα νομικά συστήματα των λοιπών κρατών μελών.
- 48 Ωστόσο, το να χορηγεί ένα εθνικό δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του, αφού αναγνωρίσει την καταδικαστική απόφαση που εξέδωσε δικαστήριο του κράτους εκδόσεως και αφού ο καταδικασθείς μεταφερθεί στις αρχές του κράτους εκτελέσεως, μείωση σε σχέση με το μέρος της ποινής που έχει ήδη εκτιθεί στο κράτος εκδόσεως, ενώ οι αρμόδιες αρχές του τελευταίου αυτού κράτους δεν έχουν χορηγήσει, βάσει του εθνικού τους δικαίου, μια τέτοια μείωση ποινής, θίγει την ιδιαίτερη αμοιβαία εμπιστοσύνη των κρατών μελών στα νομικά συστήματα των λοιπών κρατών μελών.
- 49 Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, το εθνικό δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως θα εφάρμοζε, και μάλιστα αναδρομικώς, το εθνικό δίκαιο του στο μέρος της ποινής που είχε εκτιθεί στον τόπο δικαιοδοσίας του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως. Με τον τρόπο αυτόν θα επανεξέταζε το χρονικό διάστημα κρατήσεως του καταδικασθέντος στο έδαφος του εν λόγω κράτους, πράγμα το οποίο είναι αντίθετο προς την αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως.

- 50 Εξάλλου, από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 προκύπτει ότι η αναγνώριση της αποφάσεως και η εκτέλεση της ποινής από κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό της εκδόσεως της αποφάσεως αποσκοπούν να διευκολύνουν την κοινωνική επανένταξη του καταδικασθέντος. Επομένως, η προσβολή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισεως θα έθιγε επίσης τον σκοπό αυτόν.
- 51 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω στοιχείων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 αντιτίθεται σε ερμηνεία εθνικού κανόνα υπό την έννοια ότι επιτρέπεται στο κράτος εκτελέσεως να χορηγεί στον καταδικασθέντα μείωση ποινής λόγω εργασίας κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του εντός του κράτους εκδόσεως, ενώ οι αρμόδιες αρχές του τελευταίου κράτους, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους αυτού, δεν έχουν χορηγήσει μια τέτοια μείωση ποινής.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 52 Με το δεύτερο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, σε περίπτωση που το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 παρέχει τη δυνατότητα στην αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως να χορηγήσει μείωση ποινής, όπως αυτή της κύριας δίκης, όσον αφορά το μέρος της ποινής που έχει ήδη εκτίσει ο καταδικασθείς στο έδαφος του κράτους εκδόσεως, αν το κράτος εκτελέσεως υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά με την εν λόγω μείωση το κράτος εκδόσεως, που απηύθυνε ρητό αίτημα επ' αυτού. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ως άνω ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επί της φύσεως των πληροφοριών που θα πρέπει να γνωστοποιηθούν συναφώς.
- 53 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η εξέταση του δευτέρου ερωτήματος.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 54 Με το τρίτο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ' ουσίαν, αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην εκ μέρους εθνικού δικαστηρίου εφαρμογή εθνικού κανόνα, όπως του επίμαχου στην κύρια δίκη, μολονότι είναι αντίθετος προς το άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, επειδή ο εν λόγω εθνικός κανόνας είναι ευνοϊκότερος από την ως άνω διάταξη του δικαίου της Ένωσης.
- 55 Πρέπει να υπογραμμιστεί εξ αρχής ότι η επίκληση από το αιτούν δικαστήριο της αρχής της αναδρομικής εφαρμογής του ευνοϊκότερου ποινικού νόμου στηρίζεται στην παραδοχή ότι το βουλγαρικό δίκαιο –ειδικότερα οι κανόνες του δικαίου αυτού στον τομέα της μειώσεως της ποινής– μπορούν να έχουν εφαρμογή και όσον αφορά το διάστημα κρατήσεως του Α. Ογνιανον στη Δανία πριν από τη μεταφορά του στη Βουλγαρία. Εντούτοις, όπως προκύπτει από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα, η παραδοχή αυτή είναι εσφαλμένη.
- 56 Κατόπιν της διευκρινίσεως αυτής, πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι, σε αντίθεση με όσα αφήνουν να εννοηθούν το αιτούν δικαστήριο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα. Πράγματι, η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο εκδόθηκε βάσει του πρώην τρίτου πυλώνα της Ένωσης, ιδίως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ. Η διάταξη αυτή όμως προβλέπει, αφενός, ότι οι αποφάσεις-πλαίσιο δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το προς επίτευξη αποτέλεσμα, ενώ οι εθνικές αρχές είναι αρμόδιες για τη μορφή και τα σχετικά μέσα, και, αφετέρου, ότι οι αποφάσεις-πλαίσιο δεν μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα.
- 57 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου (αριθ. 36) σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις, που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες, τα έννομα αποτελέσματα των πράξεων των θεσμικών και άλλων οργάνων και των οργανισμών της Ένωσης οι οποίες εκδόθηκαν δυνάμει της

Συνθήκης ΕΕ πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας διατηρούνται έως ότου οι πράξεις αυτές καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν κατ' εφαρμογήν των Συνθηκών. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν καταργήθηκε, δεν ακυρώθηκε και δεν τροποποιήθηκε, εξακολουθεί να παράγει τα έννομα αποτελέσματά της σύμφωνα με το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ.

- 58 Επίσης κατά πάγια νομολογία, μολονότι οι αποφάσεις-πλαίσιο δεν μπορούν, κατά το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ, να παράγουν άμεσο αποτέλεσμα, εντούτοις, ο δεσμευτικός χαρακτήρας τους συνεπάγεται ότι οι εθνικές αρχές, και ιδίως τα εθνικά δικαστήρια, υπέχουν υποχρέωση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού δικαίου (βλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 59 Επομένως, εφαρμόζοντας το εθνικό δίκαιο, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να το ερμηνεύουν κατά το μέτρο του δυνατού με γνώμονα το γράμμα και τον σκοπό της αποφάσεως-πλαisiού, προκειμένου να επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που επιδιώκεται με αυτήν. Η εν λόγω υποχρέωση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού δικαίου είναι συμφυής προς το σύστημα της Συνθήκης ΛΕΕ, καθόσον, βάσει αυτής, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας τους, την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης οσάκις αποφαίνονται επί των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί (βλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 60 Επιπλέον, από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεώς της, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν είχε ακόμη μεταφερθεί στο βουλγαρικό δίκαιο, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 29 της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού, η μεταφορά αυτή έπρεπε να είχε πραγματοποιηθεί πριν από τις 5 Δεκεμβρίου 2011.
- 61 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το αιτούν δικαστήριο υποχρεούται να τηρεί την αρχή της σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας από την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας μεταφοράς στην εθνική έννομη τάξη της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Ιουλίου 2006, Adeneler κ.λπ., C-212/04, EU:C:2006:443, σκέψεις 115 και 124).
- 62 Ωστόσο, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή αυτή της σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας έχει ορισμένα όρια.
- 63 Ειδικότερα, η υποχρέωση του εθνικού δικαστή να ανατρέχει στο περιεχόμενο μιας αποφάσεως-πλαisiού όποτε ερμηνεύει και εφαρμόζει τους κρίσιμους κανόνες του εθνικού του δικαίου οριοθετείται από τις γενικές αρχές του δικαίου, ειδικότερα από εκείνες της ασφάλειας δικαίου και της μη αναδρομικότητας (βλ. αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2005, Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, σκέψη 44, και της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψη 55).
- 64 Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, μεταξύ άλλων, η εν λόγω υποχρέωση δεν μπορεί να οδηγεί, βάσει της αποφάσεως-πλαisiού και ανεξάρτητα από νόμο που έχει ενδεχομένως εκδοθεί προς εφαρμογή της, στη θεμελίωση ή την επίταση της ποινικής ευθύνης των ενεργούντων κατά παράβαση των διατάξεων της (βλ. απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, σκέψη 45).
- 65 Εν προκειμένω, όμως, η υποχρέωση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας σημαίνει ότι ο Α. Ογνυανοβ δεν θα μπορεί να επωφεληθεί, δυνάμει του βουλγαρικού δικαίου, μείωσης ποινής λόγω εργασίας κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του στη Δανία, η οποία όντως υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του τελευταίου αυτού κράτους μέλους. Αντιθέτως, δεν έχει ως συνέπεια τη θεμελίωση ή την επίταση της ποινικής ευθύνης του Α. Ογνυανοβ ούτε την τροποποίηση, σε βάρος του τελευταίου, της διάρκειας της ποινής που απορρέει από τη σε βάρος του καταδικαστική απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2012 την οποία εξέδωσε το Retten i Glostrup (δικαστήριο του Glostrup).

- 66 Η υποχρέωση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας παύει να υφίσταται επίσης όταν το εθνικό δίκαιο δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να καταλήγει σε αποτέλεσμα σύμφωνο προς το επιδιωκόμενο με την απόφαση-πλαίσιο. Με άλλα λόγια, η αρχή της σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για να θεμελιώσει ερμηνεία *contra legem* του εθνικού δικαίου. Εντούτοις, η αρχή αυτή απαιτεί να λάβει υπόψη το εθνικό δικαστήριο, κατά περίπτωση, το σύνολο του εθνικού δικαίου για να εκτιμήσει σε ποιο βαθμό αυτό μπορεί να εφαρμοστεί έτσι ώστε να μην έχει αποτέλεσμα αντίθετο προς το επιδιωκόμενο με την απόφαση-πλαίσιο (βλ. αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2005, *Rupino*, C-105/03, EU:C:2005:386, σκέψη 47, καθώς και της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, *Lopes Da Silva Jorge*, C-42/11, EU:C:2012:517, σκέψεις 55 και 56).
- 67 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ειδικότερα ότι η απαίτηση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας περιλαμβάνει την υποχρέωση των εθνικών δικαστηρίων, περιλαμβανομένων των αποφαινόμενων σε τελευταίο βαθμό, να μεταβάλουν, ενδεχομένως, μια πάγια νομολογία αν αυτή στηρίζεται σε ερμηνεία του εθνικού δικαίου ασυμβίβαστη προς τους σκοπούς μιας αποφάσεως-πλαισίου (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 19ης Απριλίου 2016, *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, σκέψη 33, και της 5ης Ιουλίου 2016, *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, σκέψη 35).
- 68 Εν προκειμένω, από τα έγγραφα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι ο επίμαχος στην κύρια δίκη εθνικός κανόνας, κατά τον οποίο η κοινωφελής εργασία του μεταφερόμενου Βούλγαρου καταδικασθέντος πρέπει να ληφθεί υπόψη από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως ώστε να επιφέρει μείωση της ποινής του, απορρέει από την ερμηνεία του άρθρου 457, παράγραφος 5, του ΝΡΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 41, παράγραφος 3, του ποινικού κώδικα, την οποία δέχθηκε το *Varhoven kasatsionen sad* (ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο) με την ερμηνευτική απόφασή του.
- 69 Επομένως, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο δεν μπορεί να εκτιμήσει βασίμως ότι βρίσκεται σε αδυναμία να ερμηνεύσει την επίμαχη εθνική διάταξη σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, απλώς και μόνο λόγω του ότι η διάταξη αυτή έχει ερμηνευθεί από το *Varhoven kasatsionen sad* (ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο) με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος προς το εν λόγω δίκαιο (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 19ης Απριλίου 2016, *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, σκέψη 34).
- 70 Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909, αποφασίζοντας αυτεπαγγέλτως να μην ακολουθήσει την εκ μέρους του *Varhoven kasatsionen sad* (ανώτατου ακυρωτικού δικαστηρίου) ερμηνεία, εφόσον η ερμηνεία αυτή δεν συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 5ης Ιουλίου 2016, *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, σκέψη 36).
- 71 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι ένα εθνικό δικαστήριο υποχρεούται να λάβει υπόψη το σύνολο των κανόνων του εθνικού δικαίου και να τους ερμηνεύσει, στο μέτρο του δυνατού, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, προκειμένου να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο με την απόφαση αυτή αποτέλεσμα, αποφασίζοντας εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως να μην ακολουθήσει την εκ μέρους του αποφαινόμενου σε τελευταίο βαθμό δικαστηρίου ερμηνεία, όταν η ερμηνεία αυτή δεν συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 72 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, αντιτίθεται σε ερμηνεία εθνικού κανόνα υπό την έννοια ότι επιτρέπεται στο κράτος εκτέλεσεως να χορηγεί στον καταδικασθέντα μείωση ποινής λόγω εργασίας κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του εντός του κράτους εκδόσεως, ενώ οι αρμόδιες αρχές του τελευταίου κράτους, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους αυτού, δεν έχουν χορηγήσει μια τέτοια μείωση ποινής.
- 2) Το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι ένα εθνικό δικαστήριο υποχρεούται να λάβει υπόψη το σύνολο των κανόνων του εθνικού δικαίου και να τους ερμηνεύσει, στο μέτρο του δυνατού, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299, προκειμένου να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο με την απόφαση αυτή αποτέλεσμα, αποφασίζοντας εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως να μην ακολουθήσει την εκ μέρους του αποφαινόμενου σε τελευταίο βαθμό δικαστηρίου ερμηνεία, όταν η ερμηνεία αυτή δεν συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης.

(υπογραφές)